

Tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri*

The opinions of medicine faculty students about anatomy education

Murat ÇETKİN¹, Begümhan TURHAN^{1,2}, İlhan BAHŞİ¹, Piraye KERVANCIOĞLU¹

¹ Department of Anatomy, Faculty of Medicine, Gaziantep University, Gaziantep, Turkey

² Department of Physical Therapy and Rehabilitation, Health Science High School, Hasan Kalyoncu University, Gaziantep, Turkey

* Bu çalışma "Anatomi Günleri 2015, Gaziantep, Türkiye, 26-28 Şubat 2015" de poster bildiri olarak sunulmuştur.

ÖZ

Giriş: Tıp eğitiminin en önemli parçası olarak kabul edilen anatomi eğitimi, öğrencilere tıp fakültelerinin ilk yıllarında verilmektedir. Tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimine olan bakış açılarının bilinmesi, anatomi eğitim ve öğretim yöntemlerinin geliştirilmesinde önemlidir. Ayrıca öğrencilerin mezuniyet sonrası uzmanlık tercihlerinde anatomi alanına olan ilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi, sonraki yıllarda bu alanda çalışacak araştırmacı sayısının öngörülmesini sağlayacaktır.

Materyal ve Metod: Çalışmada tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri ile mezuniyet sonrası uzmanlık eğitimlerinde anatomiye olan ilgi ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlandı. Çalışma Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem II ve dönem III öğrencileri (n= 340) üzerinde gerçekleştirildi. Veriler 30 sorudan oluşan bir anket kullanılarak geribildirim yöntemi ile elde edildi.

Bulgular: Elde edilen sonuçlara göre öğrencilerin, anatominin teorik ve pratik kısmını çalışırken en çok ders notlarından yararlandıkları tespit edildi. Öğrencilerin genel not ortalaması ile haftalık anatomi çalışma süreleri arasında anlamlı bir ilişki görülmedi ($r=0.097$, $p=0.074$). Öğrencilerin %50'si kadavra kullanılmamasının anatomi eğitiminde her zaman bir eksiklik oluşturduğunu düşünmekteydi. Öğrencilerin %39.4'ünün, mezuniyet sonrası uzmanlık tercihinin dahili tıp bilimleri olduğu görüldü. Mezuniyet sonrası anatomi alanında uzmanlık eğitimi almak isteyen öğrencilerin oranı ise %1.2 olarak saptandı.

Sonuç: Bu sonuçların anatomi ile ilişkili yeni eğitim stratejilerin geliştirilmesinde, mevcut eksikliklerin giderilmesinde ve lisansüstü anatomi eğitimine olan yönelimin artırılmasında yararlı olacağını düşünmekteyiz.

Anahtar Kelimeler: Anatomi eğitimi, uzmanlık tercihi, tıp fakültesi, kadavra

ABSTRACT

Introduction: Anatomy education known as being among the most significant components of medical education exists in the first and second semester lecture contents of medicine faculties. The considering of medicine faculty students viewpoints about anatomy education is important for improving anatomy education and teaching methods. In addition, the evaluation of interest and awareness of students to anatomy in postgraduate specialization preferences provides to predict researcher number which will be study in this area.

Materials and Methods: In this study, it was proposed to evaluate the opinions of medicine faculty students about anatomy education and the view points and the awareness to anatomy in postgraduate specialization education. This study was performed on Gaziantep University second and third year medicine faculty students (n= 340). The data were obtained by feedback method with a questionnaire which consist of 30 question.

Results: It was found that the students chiefly benefited from lecture notes while they have been studied to theoretical and practical part of the anatomy individually. No significant correlation was found among general average grade and lengths of anatomy study of students ($r=0.097$, $p=0.074$). Fifty percent (%50) of students thought that don't use of cadaver is always a deficiency in anatomy education. It was seen that the postgraduate career preferences of the students of 39.4% was internal medicine departments. The rate of students desiring the postgraduate anatomy specialization education was 1.2%.

Conclusion: In conclusion, the achieved results may will be beneficial for improving the new educational strategies related anatomy, resolving the present deficiencies and increasing the tendency to postgraduate anatomy education.

Keywords: Anatomy education, specialization preference, medicine faculty, cadaver

Yazışma Adresi/Correspondence: Piraye KERVANCIOĞLU

Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi, Anatomi Anabilim Dalı, Gaziantep, Türkiye
Telefon/Tel: +90 342 3606060-74052 • E-posta/E-mail: pirayek@hotmail.com

Geliş Tarihi/Received: 22.01.2016 • **Kabul Ediliş Tarihi/Accepted:** 18.03.2016

GİRİŞ

Mezuniyet öncesi verilen tıp eğitimi ile öğrencilerin temel bilgi ve becerileri kazanması, toplumsal etik öğeleri kavraması ve genel hekimlik becerilerini elde etmesi amaçlanmaktadır (1). Bilinen en eski tıp bilimi olan insan anatomisi, tıp eğitiminin en önemli bileşeni olarak tanımlanır (2,3). Anatomi geniş anlamda vücudun normal şeklini, yapısını, vücudu oluşturan organları ve bu organlar arasındaki yapısal, görevsel ilişkileri inceleyen bilim dalıdır (4). Anatomi öğrencilerin tıp eğitimlerinin başlarında karşılaştıkları bir bilim dalı olup tıbbi terminoloji ve klinik bilimler için bir temel oluşturur (5).

Anatomi eğitimi ülkemizde tıp fakültelerinin ilk yıllarında öğrencilere teorik ve pratik dersler şeklinde verilmektedir. Bu dersler ile temel anatomik bilgilerin yanında öğrencilere, sonradan karşılaşacakları klinik problemleri çözme becerileri de kazandırılmaktadır. Farklı tıp fakültelerinde entegre eğitim, hibrit eğitim ve probleme dayalı öğrenim gibi öğrencilerin öğrenmesini ve klinik bilimlere uyumunu kolaylaştıran yeni eğitim yöntemleri uygulanmaktadır (6). Bu yöntemlere paralel olarak anatomi eğitiminin geliştirilmesi ve güncellenmesi için çeşitli çalışmalar yapılmaktadır (7-11).

Öğrencilerin teorik ve pratik anatomi dersleri hakkındaki düşünceleri, eğitimin içeriğinin ve sunum yöntemlerinin güncellenmesinde önemlidir. Öğretici ve öğrenci arasındaki sağlıklı bir iletişim de eğitim sürecinde gerekli bir unsurdur. Eğitim sürecinde öğrencilere sunulan eğitim metodolojilerinin belirli aralıklarla değerlendirilmesi bir gerekliliktir. Öğrenme sürecinin her anında veri toplama aracı olarak, öğrencilerden elde edilen geribildirimler kullanılmaktadır (12). Tıp eğitiminde geribildirim, öğretme sürecinin tamamlayıcı ve önemli bir bileşeni olup öğrencilerin bilgi-beceri düzeylerini ve mesleki başarılarını arttırmaktadır (13).

Tıp fakültesi öğrencileri, mezuniyet sonrası girdikleri tıpta uzmanlık sınavı sayesinde dahili, cerrahi veya temel tıp bilim dallarına yerleşerek uzmanlık eğitimi almaktadırlar. Bu eğitimin süresi yerleşilen uzmanlık ana dallarına göre üç ila beş yıl arasında değişmekle birlikte Türkiye’de anatomi uzmanlık ana dalının eğitim süresi üç yıldır (14). Mezunlar ayrıca bazı akademik gereklilikleri yerine getirerek sağlık bilimleri enstitülerinin farklı ana bilim dallarında bilim doktorası eğitimi de alabilmektedirler. Anatomi bilim doktorası eğitimi için bu süre dört yıldır. Ancak enstitü mevcutlarına bakıldığında, tıp fakültesi mezunlarının diğer lisans mezunlarına oranla enstitü programlarına yeterli ilgi göstermedikleri görülmektedir. Bu durumun nedenlerinin araştırılması ve eksikliklerin giderilmesi sonraki yıllarda anatomi alanındaki tıp fakültesi mezunu olan araştırmacı sayısının artmasına katkı sağlayacaktır.

Bu çalışmada, tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri ile lisansüstü anatomi eğitimine olan bakış açılarının ve farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

MATERYAL ve METOD

Bu çalışma, Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem II (n= 214) ve dönem III (n= 126) öğrencileri olmak üzere toplam 340 öğrenci üzerinde Ocak-Şubat 2014 tarihleri arasında gerçekleştirildi. Kesitsel, tanımlayıcı tipteki bu araştırma öncesinde etik kurul onayı alındı. Veriler 30 adet kapalı uçlu sorudan oluşan ve gönüllülük esasına dayalı bir anket kullanılarak elde edildi. On sorunun cevabında; “her zaman”, “çoğunlukla”, “sık sık”, “ara sıra”, “hiçbir zaman” seçeneklerinden oluşan 5’li Likert tipi ölçek kullanıldı. Yanıtların güvenilirliği için öğrencilerin ad ve soyadlarını yazmaları isteğe bağlı bırakıldı. Anket içeriğinde öğrencilerin; demografik özelliklerini ve başarı durumlarını belirleyen sorular, aldıkları anatomi eğitimiyle ilgili düşüncelerini sorgulayan sorular, çalışırken faydalandıkları kaynak tercihleri ve lisansüstü eğitim tercihlerini belirlemeye yönelik sorular bulunmakta idi.

Veriler, yüzde ve frekansları alındıktan sonra çapraz tablo yöntemiyle SPSS 22.0 Windows versiyonunda analiz edilip yorumlandı. Sayısal veriler için ortalama ve standart sapma, kategorik veriler için sayı ve yüzde değerleri verildi. Sayısal verilerin iki grupta karşılaştırılmasında Mann-Whitney U testi, iki sayısal değişken arasında ilişkilerin saptanmasında Spearman korelasyon katsayısı ve iki kategorik değişken arasındaki ilişkinin saptanmasında ise Ki-kare testi kullanıldı.

BULGULAR

Çalışmaya katılan 340 öğrencinin yaş ortalaması 21.27 ± 1.11 (min= 19 - mak= 26) olarak tespit edildi. Bu öğrencilerin 211 (%62.1)’inin kadın, 129 (%37.9)’unun erkek olduğu ve 214 (%62.9)’ünün dönem II, 126 (%37.1)’inin ise dönem III olduğu belirlendi. Öğrencilerin demografik özellikleri, not ortalamaları, derslere devam durumları ve anatomi çalışma süreleri Tablo 1’de gösterilmiştir.

Öğrencilerin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri, öğreticinin ders anlatma yöntemi ile ilgili görüşleri, kendilerine sunulan eğitim materyalinin (kadavra/maket) yeterliliği, anatomi sınavları hakkındaki düşünceleri ve öğretici ile olan iletişim düzeylerini 5 ölçekli Likert yöntemiyle sorgulayan sorulara verdikleri yanıtlar ise Tablo 2’de gösterilmiştir. Öğrencilerin fakültelerindeki anatomi teorik ve pratik eğitimin yeterliliği hakkındaki görüşleri, bu alandaki memnuniyetlerini göstermektedir. Öğrencilerin anatomi teorik ve pratik eğitimiyle ilgili memnuniyet oranlarına, kendilerine sunulan anatomi teorik ve pratik eğitimin yeterliliğini sorgulayan Likert tipindeki so-

Tablo 1. Öğrencilerin demografik özellikleri, genel not ortalamaları, derslere devam durumları ve anatomi çalışma süreleri

Öğrencilerin genel bilgileri	Sayı	%
Cinsiyetiniz nedir?		
Kadın	211	62.1
Erkek	129	37.9
Eğitim gördüğünüz sınıf hangisidir?		
Dönem II	214	62.9
Dönem III	126	37.1
Dönem tekrarı yaptınız mı?		
Hayır	314	92.4
Evet/1 kez	23	6.8
Evet/2 kez	2	0.6
Evet/3 kez	1	0.3
Genel not ortalamanız hangi aralıktadır?		
≤ 49	14	4.1
50-59	11	3.2
60-69	150	44.1
70-79	114	33.5
80-89	51	15
90 ≥	0	0
Anatomi teorik derslerine olan devam durumunuz nedir?		
Devamlı	324	95.3
Devam sorunun var	16	4.7
Anatomi pratik derslerine olan devam durumunuz nedir?		
Devamlı	323	95
Devam sorunun var	17	5
Haftada kaç saat bireysel olarak anatomi çalışıyorsunuz?		
0-1 saat	98	28.8
1-3 saat	145	42.6
3-5 saat	63	18.5
>5 saat	34	10

rulara verdikleri “sık sık”, “çoğunlukla” ve “her zaman” cevaplarının toplanmasıyla ulaşıldı. Buna göre öğrencilerin anatominin teorik ve pratik kısmı ile ilgili memnuniyet düzeyleri sırasıyla %67.4 ve %55 olarak tespit edildi (Tablo 2).

Öğrencilere şuana kadar gördükleri dersler içerisinde çalışmaktan en fazla keyif aldıkları konu sorulduğunda henüz nöroanatomi, ürogenital ve duyu-endokrin sistemi konularını görmemiş olan dönem II öğrencilerinin %36’sının en çok kas iskelet sistemini, %31’inin sindirim sistemini, %16’sının dolaşım sistemini, %5’inin de solunum sistemini seçtikleri görüldü. Öğrencilerin %12’sinin ise hiçbiri yanıtını verdiği saptandı. Aynı soru dönem III öğrencilerine sorulduğunda ise %29’unun en çok sindirim sistemi, %26’sının nöroanatomi, %20’sinin kas iskelet sistemi, %8’inin duyu-endokrin sistemi, %8’inin dolaşım

sistemi, %6’sının solunum sistemi ve %3’ünün ise hiçbiri yanıtını verdiği görüldü. Ayrıca dönem III öğrencilerinden hiç kimsenin ürogenital sistemi seçmediği belirlendi.

Öğrencilerden anatominin teorik ve pratik kısmını çalışırken kullandıkları kaynakları en çoktan en aza doğru sıralamaları istendi. Bu doğrultuda öğrenciler anatominin teorik kısmı için 4 temel eğitim materyalini, pratik kısmı için ise 5 temel eğitim materyalini en çok kullanılanı en az kullanılanı doğru sıraladı. Öğrenciler bu sıralamayı anatominin teorik kısmını çalışırken kullandıkları eğitim materyalleri için 1 ila 4 arasında (en çok tercih edilen için 1, en az tercih edilen için 4), pratik kısmını çalışırken kullandıkları eğitim materyali için ise 1 ila 5 arasında (en çok tercih edilen için 1, en az tercih edilen için 5) rakamsal değerler vererek yaptı. Verilerin istatistiksel hesaplamaları yapılırken en çok tercih edi-

Tablo 2. Öğrencilerin anatomi eğitimi hakkındaki düşüncelerinin değerlendirilmesi

Öğrencilerin anatomi eğitimi hakkındaki düşünceleri	Her zaman Sayı (%)	Çoğunlukla Sayı (%)	Sık Sık Sayı (%)	Ara sıra Sayı (%)	Hiçbir zaman Sayı (%)
Anatomi çalışmaktan keyif alıyor musunuz?	33 (9.7)	119 (35.0)	66 (19.4)	108 (31.8)	14 (4.1)
Fakültenizde anatomi teorik eğitiminin yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?	22 (6.5)	104 (30.6)	103 (30.3)	107 (31.5)	4 (1.2)
Fakültenizde anatomi pratik eğitiminin yeterli düzeyde olduğunu düşünüyor musunuz?	23 (6.8)	97 (28.5)	67 (19.7)	125 (36.8)	28 (8.2)
Anatomi teorik dersinde öğreticinin ders anlatma yönteminin, anatomi alanındaki başarınızı etkilediğini düşünüyor musunuz?	166 (48.8)	101 (29.7)	45 (13.2)	24 (7.1)	4 (1.2)
Anatomi eğitiminde kadavra kullanılmamasının anatomi öğrenim sürecinde bir eksiklik oluşturduğunu düşünüyor musunuz?	170 (50.0)	73 (21.5)	42 (12.4)	47 (13.8)	8 (2.4)
Maket sayısını yeterli buluyor musunuz?	24 (7.1)	78 (22.9)	84 (24.7)	97 (28.5)	57 (16.8)
Fakültenizde yapılan anatomi teorik sınavlarının sizin anatomi bilginizi yeterli düzeyde ölçüp değerlendirdiğini düşünüyor musunuz?	37 (10.9)	129 (37.9)	68 (20.0)	79 (23.2)	27 (7.9)
Fakültenizde yapılan anatomi pratik sınavlarının sizin anatomi bilginizi yeterli düzeyde ölçüp değerlendirdiğini düşünüyor musunuz?	38 (11.2)	124 (36.5)	93 (27.4)	51 (15.0)	34 (10.0)
Teorik derslerde öğreticiye rahatlıkla soru sorabiliyor musunuz?	75 (22.1)	100 (29.4)	70 (20.6)	81 (23.8)	14 (4.1)
Pratik derslerde öğreticiye rahatlıkla soru sorabiliyor musunuz?	16 (4.7)	50 (14.7)	70 (20.6)	83 (24.4)	121 (35.6)

len eğitim materyali için değer aralıklarının maksimum değerleri (teorik kısım için maksimum= 4, pratik kısım için maksimum= 5) verildi. En az tercih edilen eğitim materyali için ise değer aralıklarının minimum değeri olan 1 (min= 1) verildi. Böylelikle anatominin teorik ve pratik kısmında kullanılan her bir eğitim materyali için bir ortalama ve standart sapma değeri elde edildi. Bu ortalama değerlerin en büyüğü, öğrencilerin en çok kullandıkları eğitim materyalini, en küçüğü ise en az kullandıkları eğitim materyalini ifade etmekte idi. Bu verilere göre öğrencilerin anatominin teorik kısmını çalışırken en çok faydalandıkları kaynak ders notları idi. Ders notlarını sırasıyla atlas (basılı kitap), atlas (interaktif/pdf) ve ders kitabının takip ettiği görüldü (Tablo 3). Öğrencilerin anatominin pratik kısmını çalışırken de ilk kaynak olarak ders notlarını tercih ettikleri belirlendi. Ders notlarını sırası ile atlas, ders kayıtları (video), atlas (interaktif/pdf) ve ders kitabı takip etti (Tablo 3).

Öğrencilerin mezuniyet sonrası uzmanlık alan tercihleri değerlendirildi. Buna göre öğrencilerin uzmanlık alanı olarak en çok dahili tıp bilimlerini (%39.4), daha sonra cerrahi tıp bilimlerini (%25), en az olarak da temel tıp bilimlerini (%6.5) tercih etmek istedikleri tespit edildi (Tablo 4). Kadın öğrencilerin dahili tıp bilimlerini tercih etme oranı %46.4, cerrahi tıp bilimlerini tercih etme oranı ise %19.4 idi. Erkek öğrenciler ise %34.1 oranında en çok cerrahi tıp bilimlerini seçmek istediklerini belirtmişlerken erkek öğrencilerin dahili tıp bilimlerini tercih etme oranı %27.9 olarak tespit edildi. Öğrencilerin uzmanlık tercihleri, anatomi uzmanlık ve doktora eğitimi ile ilgili bilgi düzeyleri Tablo 4'te gösterilmiştir.

Genel not ortalaması ile haftalık anatomi çalışma süresi arasında anlamlı ilişki görülmedi ($r = 0.097$, $p = 0.074$). Anatomi teorik ders saatinin yeterli bulunması ile anatomi

Tablo 3. Öğrencilerin anatominin pratik ve teorik kısmını çalışırken kullandıkları kaynakların tanımlayıcı istatistikleri

	Kaynaklar	Ortalama \pm SD
Anatominin teorik kısmını çalışırken kullandığınız kaynakları en çok faydalandığınızdan en aza doğru sıralayınız?	Ders notları	3.47 \pm 0.97
	Atlas (basılı kitap)	2.73 \pm 0.82
	Atlas (interaktif/pdf)	1.94 \pm 0.90
	Ders kitabı	1.86 \pm 0.92
Anatominin pratik kısmını çalışırken kullandığınız kaynakları en çok faydalandığınızdan en aza doğru sıralayınız?	Ders notları	3.88 \pm 1.27
	Atlas (basılı kitap)	3.58 \pm 1.08
	Ders kayıtları (video)	2.94 \pm 1.50
	Atlas (interaktif/pdf)	2.57 \pm 1.22
	Ders kitabı	2.02 \pm 1.14

Tablo 4. Öğrencilerin mezuniyet sonrası uzmanlık tercihleri ile anatomi uzmanlık ve doktora eğitimi ile ilgili bilgi düzeyleri

Öğrencilerin genel bilgileri	Sayı	%
Mezuniyet sonrasında ön gördüğünüz uzmanlık tercihiniz nedir?		
Dahili Tıp Bilimleri	134	39.4
Bir fikrim yok	90	26.5
Cerrahi Tıp Bilimleri	85	25.0
Temel Tıp Bilimleri	22	6.5
Hiçbiri	9	2.6
Eğer cevabınız Temel Tıp Bilimleri ise hangi alanı tercih edersiniz?		
Fizyoloji	7	2.1
Biyokimya	4	1.2
Anatomi	4	1.2
Histoloji-Embriyoloji	4	1.2
Mikrobiyoloji	2	0.6
Tıbbi Farmakoloji	1	0.3
Tıbbi Biyoloji ve Genetik	0	0
Biyoistatistik	0	0
Biyofizik	0	0
Hiçbiri	0	0
Tercihiniz Temel Tıp Bilimleri değilse yine de Temel Tıp Bilimlerini seçseydiniz hangi alanı seçerdiniz?		
Fizyoloji	142	41.8
Anatomi	69	20.3
Histoloji-Embriyoloji	29	8.5
Mikrobiyoloji	29	8.5
Biyokimya	25	7.4
Tıbbi Farmakoloji	17	5.0
Tıbbi Biyoloji ve Genetik	16	4.7
Biyofizik	10	2.9
Biyoistatistik	3	0.9
Anatomi Tıp Uzmanlık Eğitimi hakkında bilginiz var mı?		
Hayır	188	55.3
Kısmen	104	30.6
Evet	48	14.1
Anatomi Tıp Uzmanlık Eğitiminin süresini kaç yıl olarak biliyorsunuz?		
Bilgim yok	155	45.6
Dört yıl	153	45.0
Üç yıl	25	7.4
Beş yıl	7	2.1

mi pratik ders saatinin yeterli bulunması arasında pozitif yönde orta şiddette anlamlı bir korelasyon saptandı ($r= 0.357$, $p= 0.001$). Genel not ortalaması ile anatomi teorik ve pratik sınavlarının öğrencilerin anatomi bilgilerini yeterli şekilde ölçüp değerlendirdiğini düşünenler arasında ise anlamlı bir korelasyon saptanmadı (sırasıyla $r= 0.038$, $p= 0.483$ ve $r= 0.008$, $p= 0.884$).

TARTIŞMA

Anket ile yapılan öğrenci geribildirimleri, kendilerine sunulan eğitimin kalitesini gösteren birçok değerlendirme şekline biri olup güvenilirliği ve geçerliliği yüksek bir yöntemdir (15). Bu kapsamda yapılan anket çalışmalarında öğrencilerden elde edilen geri bildirimlerin objektif olarak değerlendirilmesi ve sonuçların sonraki yıllarda eğitim sürecine yansıtılması son derece önem-

lidir. Öğrencilerin, aldıkları eğitim hakkındaki düşüncelerinin düzenli aralıklarla değerlendirilmesi, kendilerine sunulan eğitimin kalitesinin artırılmasında, eksikliklerin giderilmesinde ve yeni stratejilerin geliştirilmesinde büyük katkı sağlayacaktır. Dolayısıyla anatomi eğitiminde hedeflenen amaçlara ulaşmada öğrenci geribildirimleri önem taşımaktadır.

Anatomi bilgisi hastanın fizik muayenesinin gerçekleştirilmesinde, doğru tanının konmasında ve ulaşılan bulguların hasta ve sağlık personelleri ile paylaşılmasında gereklidir (16). Dolayısıyla nitelikli bir hekimin yetişmesi için iyi bir anatomi eğitimine ihtiyaç duyulmaktadır. Bu nedenle literatürde öğrencilerin aldıkları anatomi eğitimiyle ilgili görüşlerini değerlendiren çalışmalarla karşılanmaktadır. Daha önce Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesi dönem I ve dönem II öğrencileri üzerinde yapılan bir çalışmada dönem I öğrencilerinin %22.9'unun, dönem II öğrencilerinin ise %78.1'inin anatomi teorik dersleri ile ilgili görüşlerinin olumlu olduğu tespit edilmiştir (9). Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2. sınıf öğrencilerinin %61.7'si anatomi teorik derslerinden, %72.2 ise anatomi pratik derslerinden genel olarak memnun olduklarını ifade etmişlerdir (17). Dört farklı tıp fakültesinde gerçekleştirilen diğer bir çalışmada ise öğrencilerin anatomi teorik ve pratik eğitiminden duydukları memnuniyetin orta düzeyde olduğu tespit edilmiştir (5 üzerinden sırasıyla; 3.32 ve 3.33) (11). Gaziantep Üniversitesinde gerçekleştirdiğimiz bu çalışmada öğrencilerin anatominin teorik ve pratik kısmı ile ilgili memnuniyet düzeyleri sırasıyla %67.4 ve %55 olarak belirlenmiştir.

Öğretürk ve arkadaşlarının yaptıkları çalışmada öğrencilerin teorik dersi anlamaları için hangi eğitim materyalinin daha çok tercih edildiği sorgulandığında; ders notunun %78.2 oranında en çok yararlanılan kaynak olduğu tespit edilmiştir (8). Öğrencilerin %86'sı ise konu ile ilgili verilen ders notunun öğrenmelerinde fazla düzeyde yararlı olduğunu belirtmişlerdir (8). Gözil ve arkadaşlarının yaptığı çalışmada öğrencilerin %83.3'ü, ders notlarının dağıtılmasının öğrenmelerinde faydalı olduğunu belirtmişlerdir (17). Bizim çalışmamızda da benzer şekilde en sık kullanılan eğitim materyalinin ders notları olduğu görülmüştür. Bu nedenle öğretiler, ders notlarını hazırlarken bu eğitim materyalinin öğrenciler için ne kadar önemli olduğunu göz önünde bulundurmalarıdır.

Daha önce yapılan bir çalışmada, öğretim üyelerinin dersi işleyiş şeklinin öğrencilerin konuyu anlamalarına olan etkisinin fazla olduğunu düşünen öğrencilerin oranı %91.6 olarak tespit edilmiştir (8). Sindel ve arkadaşları ise Tıp Fakültesi birinci sınıf öğrencileri için bu oranı %49.6, ikinci sınıf öğrencileri için %78.1 olarak belirlemişlerdir (9). Diğer bir çalışmada ise öğrencilerin

%58.9'u, derslerin işleniş yönteminin öğrenmelerini kolaylaştırdığını ifade etmişlerdir (17). Bizim çalışmamızda da öğrencilerin büyük çoğunluğu (%91.7) anatomi teorik derslerinde öğreticinin ders anlatma yönteminin anatomi başarılarını etkilediğini belirtmişlerdir.

Bu çalışmada haftalık anatomi çalışma süresi ile genel not ortalaması arasında da bir ilişki görülemedi. Öğrencilerin genel not ortalamalarında birçok farklı parametre etkili olmakla birlikte Gaziantep Üniversitesi Tıp Fakültesinde sınavların komite sistemi ile gerçekleştirilmesi de bu duruma neden olabilir. Komite sistemi bünyesinde yapılan sınavlarda farklı anabilim dallarının soruları tek bir kitapçık içinde uygulanmakta ve öğrencinin başarı puanı bütün sorulara verdiği cevapların değerlendirilmesiyle hesaplanmaktadır. Öğrencilerin sadece anatomi alanındaki sınav başarılarının değerlendirilmesi, haftalık anatomi çalışma süresi ile anatomi alanındaki akademik başarı arasındaki ilişkiyi daha açık şekilde ortaya koyacaktır.

Çalışmadan çıkarılan bir diğer önemli sonuç ise öğrencilerin uzmanlık alan tercihlerinde büyük çoğunlukla klinik bilimlere yöneliminin olduğudur. Anketeye katılan öğrencilerin %6.5'inin temel tıp bilimler ve %1.2 gibi çok az bir kısmının ise anatomi bölümünü tercih etmek istedikleri görülmüştür. Amerika Birleşik Devletleri'nde ise benzer şekilde en çok tercih edilen uzmanlık alanlarının başında klinik bilimler olan iç hastalıkları (%24.8) ve pediatri (%11.1) gelmektedir (18). Çalışmamızda ayrıca öğrencilerin büyük bir kısmı anatomi tıpta uzmanlık ve bilim doktorası eğitim süreleri hakkında bilgisinin olmadığını belirtmişlerdir. Bilgisinin olduğunu beyan edenlerin çoğunluğunun ise yanlış bildikleri saptanmıştır. Bu durum ileriki yıllarda anatomi ve diğer temel tıp bilimlerinde ciddi oranda asistan ve akademisyen sıkıntısı yaşanabileceğini göstermekte olup uzun vadede öğrencilerin temel tıp bilimlerine olan ilgilerinin artırılması gerektiğini düşünmekteyiz. Bu kapsamda tıp fakültesi öğrencilerine anatomi başta olmak üzere özellikle temel tıp bölümlerinin tıpta uzmanlık ve bilim doktorası eğitimi hakkında çeşitli bilgilendirme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinin gerekli olduğu kanaatindeyiz.

Bu çalışma sonucunda elde edilen verilerin sonraki yıllarda öğrencilere sunulacak anatomi lisans eğitimlerine yön vereceği ve katkı sağlayacağını öngörmekteyiz. Ayrıca tıp fakültesi öğrencilerinin lisansüstü kariyer planları hakkındaki düşüncelerinin irdelenmesinin, lisansüstü eğitim kontenjanlarının planlanması ve temel tıp bölümlerine olan farkındalığın artırılması açısından faydalı olduğunu düşünmekteyiz.

ÇIKAR ÇATIŞMASI

Yazarlar arasında çıkar çatışması bulunmamaktadır.

KAYNAKLAR

- Gürpınar MA, Gürpınar E, Songur A, Vitrinel A. Mezuniyet öncesi tıp eğitimi ulusal çekirdek eğitim programı-2014/ULusal ÇEP-2014.
- April EW. Anatomy. Pennsylvania: Harwal Publishing Company, 1984.
- Mc Lachlan JC, Patten D. Anatomy teaching: Ghost of the post, present and future: Med Educ 2006;40:243-53.
- Cankur NŞ. Anatomiye giriş ve temel kavramlar. Gövsa F (Editör). Sistematik anatomi. İzmir: İzmir Güven Kitabevi, 2008.
- Singh R, Tubbs RS, Gupta K, Singh M, Jones DG, Kumar R. Is the decline of human anatomy hazardous to medical education/profession?-A review. Surg Radiol Anat 2015;37:1257-65.
- Gürpınar E, Batı H, Tetik C. Tıp fakültesi öğrencilerinin öğrenme stillerinin belirlenmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 2011;32:18-29.
- Arı İ, Şendemir E. Anatomi eğitimi üzerine öğrenci görüşleri. Uludağ Üniv Tıp Fak Derg 2003;29:11-4.
- Öğütürk M, Kavaklı A, Kuş İ, Songur A, Zararsız İ, Sarsılmaz M. Tıp öğrencileri nasıl bir anatomi eğitimi istiyor? Tıp Eğitimi Dünyası 2003;10:7-13.
- Sindel M, Şenol Y, Gürpınar E. Akdeniz Üniversitesi Tıp Fakültesinde anatomi eğitiminin öğrenciler tarafından değerlendirilmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 2008;28:31-6.
- Erbay H, Bilir A, Gönül Y, Turamanlar O, Songur A. Tıp fakültesi öğrencilerinin kadavra algısı ve eğitimde kadavra kullanımına yönelik yaklaşımları. Türkiye Biyoetik Dergisi 2015;2(1):63-72.
- Tuygar F, Kuş İ, Saygılı AK, Özcan E, Gülçen B. Tıp fakültesi öğrencilerinin anatomi eğitimine yönelik memnuniyet düzeyleri ve ilgili değişkenlerin incelenmesi. Tıp Eğitimi Dünyası 2015;42:5-14.
- Karabilgin ÖS, Şahin H. Eğitim etkinliğini değerlendirmede öğrenci geri bildiriminin kullanımı. Tıp Eğitimi Dünyası 2006;21:27-33.
- Schartel SA. Giving feedback-an integral part of education. Best Pract Res Clin Anaesthesiol 2012;26:77-87.
- Tababet ve şubabı san'atlarının tarzı icrasına dair kanun. 14.4.1928 tarih ve 863 sayılı Resmi Gazete.
- Penny AR. Changing the agenda for research into students' views about university teaching: four shortcomings of SRT research. Teach in High Educ 2003;8:399-411.
- Turney BW. Anatomy in a modern medical curriculum. Ann R Coll of Surg Engl 2007;89:104-7.
- Gözil R, Özkan S, Bahçelioğlu M, Kadioğlu D, Çalgüner E, Öktem H, et al. Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi 2.sınıf öğrencilerinin anatomi eğitimini değerlendirmeleri. Tıp Eğitimi Dünyası 2006;23:27-32.
- Dorsey ER, Janjoura D, Rutecki GW. Influence of controllable lifestyle on recent trends in specialty choice by US medical students. JAMA 2003;290:1173-8.

How to cite:

Çetkin M, Turhan B, Başı İ, Kervancıoğlu P. The opinions of medicine faculty students about anatomy education. Gaziantep Med J 2016;22(2):82-88.